

Kreikan kriisi ei ole ehkä ohi

Kreikan valtiovarainministeri *George Papaconstantinou* varoitti 26.4.2010 parlamentille, että jos Kreikka ei saa taloudellista tukea 19.5 mennessä, maa menee konkurssiin. Tähän päivämäärään mennessä Kreikan on maksettava pois 9 miljardia €. Kreikan ulkomaanvelka on 300 miljardia €, julkisen talouden alijäämä oli vuonna 2009 12.7–13.6% BKT:stä. Budjettivajeen olisi pitänyt olla alle 4%. Uutistoimisto Reutersin mukaan mielipidemittausten mukaan 60,9% kreikkalaisista on kuitenkin tyytymättömiä lainaan, 70,2% oli täysin IMF:n rahoitusta vastaan kireän säästöohjelman tähden. Euroopan unioni ja Kansainvälinen valuuttarahasto ovat sopineet 110 miljardin euron lainapaketista Kreikan hyväksi. Yleislakko tekee kriisistä kalliimman kuin EU:n ja IMF:n päätettäessä 110 miljardin €:n laina- ja avustuspaketista oletettiin. Lainan vastineeksi Kreikan on leikattava valtion talousarviossa 20%. Miten tämä leikkaus on käytännössä laskettavissa ja valvottavissa, on kreikkalaisen taitteen oma laji. Julkisesti on pelätty ja muistettu Kreikan väkivaltaisten vallankumouksien perinnettä. Itävallan keskuspankin pääjohtaja EKP:n yleisneuvoston jäsen *Ewald Nowotny* on valanut luottamusta, ettei Kreikan kriisi leviäisi, "ei ole taloudellisia merkkejä, jotka osoittaisivat taudin leviämiseen".

Syntyäkö globaalikriisi?

Kreikan aiheuttamat ongelmat kohtelevat tylysti koko euroaluetta, mutta myös Viroa, joka tahtoi päästä euro-maiden joukkoon. Sen enempää myöskään Yhdysvallat kuin Venäjä eivät voi riemuita Kreikan kriisistä. Kriisi häiritsee kaikkia.

Huhut koskevat Italian, Portugalin ja Espanjan talouksia. Standard Bankin strategi Steve Barrowin mukaan Kreikka ja Irlanti eivät kykene selviytymään ulkomaan veloistaan. Luottoluokitusyhtiön *S & P* pelätään alentavan uudemman kerran Espanjan luokitusta. *Arbat Capital* määritteli euroalueen heikoimmiksi talouksiksi Espanjan ja Portugalin. *Fitch* alensi Kreikan luokitusta. Irlannin ja Kreikan kykyä maksaa ulkomaan velat pitkällä aikavälillä pidetään kyseenalaisena. Portugalin julkisen velan luotto tipahti 27.4.2010 "roskalainaluokkaan" (S & P) ja 28.4. tipahti Espanjan luokitus. *Moody's* alensi 30.4. luottoluokitusta yhdeksältä Kreikan pankilta: luoton hinta käy Kreikassa koko ajan yhä kalliimmaksi.

Amerikkalainen suursijoittaja, Quantum rahaston perustaja, professori *James Beeland Rogers* ennakoii euron loppua 15–20 vuoden kuluessa. Bloombergin haastattelussa maaliskuussa Rogers esitti ratkaisuksi sallia Kreikan mennä konkurssiin. Euro hyötyisi arvon alentumisesta suhteessa dollariin. Neljä suurta saksalaista taloustieteen professoria vaativat 26.3.2010 Financial Times -lehdessä, että Kreikan pitäisi poistua euroalueelta ja palattava dragmaan. Professoreiden mukaan Kreikan tiukka ohjelma vain syventää maan taantumaa.

Kuuluissa rahoittaja ja miljardööri *George Soros* uhkasi 12.4.2010 brittiläisen Financial Times -lehden haastattelussa, että euro-valuutta-alue ja koko EU romahtaa, jos Saksan hallitus ei myönnä edullista lainaa Kreikan hyväksi. Soroksen mukaan EU:n maiden tulisi kehittää joustavampi menetelmä budjettialijäämän

leikkaamiseksi. 500 miljoonan ihmisen paluun eurosta kansallisiin valuuttoihin aiheuttaisi kaaoksen.

Izvestija-lehdessä Anastasia Savinyh ja Jevgeni Arsjuhin kirjoittivat koskettavasti, että Kreikan kriisin hinta on kova ja sitä koko Eurooppa joutuu maksamaan. Artikkelissa viitataan myös Gary Jenkinsin haastatteluun: tämän mukaan edessä voi olla pahin rahoituskriisi 100 vuoteen. Angela Merkel on luonnehtinut, että kyseessä on "koko Euroopan turvallisuudesta". Nyt on jo selvää, että Euroopan unionin talouskasvun nusteet vuodelle 2010 1% ja vuodelle 2011 1,75% jäävät paperille. Sijoittajat eivät ole tyytyväisiä Saksan lisääntyneeseen taakkaan Kreikka-kriisissä: Saksan DAX-indeksi laski 3,1% toukokuun alussa viikon takaiseen verrattuna.

Dollari on vahvistunut suhteessa euroon 12% vuoden 2010 aikana. Amerikkalaisten tuotteiden

vienti Eurooppaan kokee haittoja. Yhdysvaltojen markkinat ovat reagoineet toistaiseksi levollisesti. Rahoitusmarkkinoiden ongelmat ja levottomuudet eivät kuitenkaan leviä suoraan, vaan eurooppalaisten pankkien tappiot voivat aiheuttaa paniikkia amerikkalaisissa pankeissa ja luotonan rajoittamista. Kreikan kriisin leviäminen euroalueen kautta Yhdysvaltoihin näkyy osakekurssissa: Dow Jones Industrial Average tipahti toukokuussa viikon takaisesta luvusta 2%, Standard & Poor's 500-osakeindeksi menetti lähes 2,4%. Alumiinin ja kuparin hinnat ovat laskeneet.

New Yorkin yliopiston taloustieteen professori *Nouriel Roubini* arvioi 27.4.2010 Los Angelesissa talouskonferenssissa, että euroalue voi hajota parissa päivässä. Kreikka on vasta jäävuoden huippu. Valtiovien kriisi koskisi pian myös Japania ja Yhdysvaltoja. Harvardin yliopiston taloustieteilijä

Jeffrey Frankel kuvaa kriisin kasvua globaaliksi. *Raghuram Rajan*, Kansainvälisen valuuttarahaston entinen pääekonomisti ja nykyään chicagolaisen yliopiston rahoituksen professori, pitää mahdollisen uuden globaalin kriisin lähtökohina eurooppalaisten maiden huomattavaa julkista velkaa.

Venäjä ja Kreikka

Historiasta tiedetään, että Kreikan liikemiehet ovat asuneet Mustanmeren rannoilla ja käyneet kauppaa monilla alueilla Venäjää. Maiden poliittiset suhteet ovat hyvät. Venäjä ja Kreikka ovat sopineet Burgas – Alexandroupolis – öljyputken rakentamista. Putki valmistuu vuonna 2011. Helmikuussa 2010 Venäjän presidentti *Dmitri Medvedev*, pääministeri *Vladimir Putin* ja Kreikan pääministeri *Georgios Papandreu* ovat vakuuttaneet, että hanke toteutuu. Putken suunnittelu perustuu kolmikantaan Kreikan, Bulgarian ja Venäjän välillä. Myöskään kunnianhimoinen kaasuputki "South Stream" ei esty Kreikan kriisin tähden.

Venäjä sijoittui kolmanneksi Kreikan kauppakumppanina: Venäjä vie polttoaineita, metallia, viljaa, puuta ja sotatarvikkeita, Kreikan vienti Venäjälle on vähäisempää. Venäläisten Kreikkaan matkustavien turistien määrä on kasvanut vuosittain 50%. Venäläiset ovat olleet kiinnostuneita Kreikan kiinteistöistä. Kreikan pankkeja on pidetty luotettavina, kiinteistöjä hyvänä sijoituksena, mutta nyt kiinteistöjen sijoituksen arvo ei enää kasva Kreikassa. Mikäli Kreikalla menee heikosti, tämä vähentää Venäjän vientituloja Kreikasta.

Suomen Pankin Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen katsaus 18 (7.5.2010) Bofit toteaa viimeisimmässä ennusteissa heijastuvan epävarmuutta, kun ennustetaan Venäjän talouden kehitystä. Maailmanpankki odottaa vuodelle 2010 Venäjän talouden kasvavan 5-5,5%, IMF 4%, EU:n komissio 3,5% ja Venäjän talousministeriö 4%. Mainituissa laskelmissa oletuksen öljyn keskimääräisestä hinnasta vaihtelevat 76 dollarista 85 dollariin tynnyriltä. Venäjän keskuspankin valuuttavarannot kasvoivat maaliskuu- ja huhtikuun aikana noin 30 miljardia dollaria. Varanto oli huhtikuun lopulla yli 460 miljardia \$.

Venäjän hallituksen vuoden 2010 talousarvio perustuu raakaöljyn 58\$ hintaan tynnyriltä; yli 80\$ tynnyriltä vuoden 2010 alku-

puolella ja toukokuussa 74,51\$ tynnyriltä ovat huomattavasti korkeammat kuin talousarvion luvut. Venäjän pörssin Micex-luku tippui kuitenkin toukokuun alussa 15.8% huhtikuun huippulukuun verrattuna. Venäjän osakemarkkinat ovat herkat maailman talousnäkymille. Kaasuyhtiö OAO Transneft romahti 5,7% ja öljyntuottaja OAO Rosneft 5,9%. Teräsyhtiö OAO Novolipetsk Steel laski 5,5%, hiilen tuottaja OAO Rospadskaya laski 11,8%, OAO Norilsk Nickel 7,5% ja OAO Rostelecom 13,8%.

Taluskriisin toinen vaihe on mahdollinen. Mikäli toinen vaihe alkaa Kreikan ongelmista, ongelmat kohtaavat myös Venäjää. Euro heikkenee voimakkaasti suhteessa dollariin, mutta rupla vahvistuu euron suhteen ja rupla heikkenee suhteessa dollariin. Tuonti lisääntyisi euroalueelta Venäjälle, mikä olisi kielteistä Venäjän taloukskavulle. Vielä pahempi seurauksena Venäjälle olisi voimakas öljynhinnan lasku. Virallisen kurssin mukaan Yhdysvaltain dollari oli 7.5. 30.58 ruplaa. Edellisen kerran dollari oli yli 30 ruplaa kaksi kuukautta aiemmin 27.2.2010. Euro on laskenut yli 40 ruplasta 38.96 ruplaan. Venäjän kansantalouden energiarippuvuus ei vähene eurotuotteiden voittaessa markkinoita Venäjällä. Tuo ongelma rikkoo Venäjän hallituksen rakentamaa antikriisi-ohjelman innovaatioon ja talouden monipuolistamiseen tähtäviä tavoitteita vastaan.

Valuuttojen nimellisarvon muutos on puutteellinen kuva tilanteesta, inflaatio tulisi ottaa huomioon. Euron vaihtokurssin lasku merkitsee venäläisille euroalueelta tuotujen tavaroiden halvenemista. Tämä vähentää Venäjällä inflaatiopaineita. Huhtikuussa 2010 inflaatio oli Venäjällä "ennätyksellisen" alhainen, 6% vuositasolla, mikä on silti yli EU-tason. Huhtikuussa inflaatio oli 0,3%, kun vuotta aiemmin se oli 0,7%.

Pietarissa inflaatio oli huhtikuun tietojen valossa vuositasolla 4,2%. Venäjällä elintarvikkeiden hinnat ovat nousseet vuositasolla 4,1%. Kuluttajahintojen muutokseen on liittynyt hyvä "Suomi-aspekti": Euron arvon lasku tekee venäläisille Suomeen suuntautuvan matkustamisen entistä houkuttelevammaksi. Euron vaihtokurssin alentuminen suhteessa ruplaan ja dollariin hyödyttää myös suomalaista vientiteollisuutta. Dramaattisuus on Kreikkalainan kovassa hinnassa EU:n kansalaisille.

Juha Molari

Продаем
б/у обрабатывающие, гибочные и пластинорезочные станки.
Ищем дилера в С.-Петербурге
FMS-SERVICE
www.fms-service.fi T.: +358 50 349 0067

staldom ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ КАРКАСНОГО ДОМОСТРОЕНИЯ
— оборудование изготовлено и находится на складе в Финляндии
— запуск завода за 48 часов
— сопровождение, консультации, техническая поддержка
— быстрая окупаемость и выгодное инвестирование в малоэтажное строительство
Тел. в Финляндии +358 400 82 11 42 (англ.)
Тел. в России +7 495 545 01 58 (русс.)
www.staldom.ru E-mail: mail@staldom.ru

WINDOW FACTORY LASIVUORIMAA
Hakamäentie 17
48400 Kotka, Finland
www.lasivuorimaa.fi

Vemta Oy
High Quality Metal Products
Ознакомьтесь с богатым ассортиментом наших изделий
Раковина
Напольная раковина
www.vemta.fi/ru

Строителям дач и подрядчикам!
Продаем популярное оборудование для каминов и топок: каминные экраны, колосники и изделия для плит. Все товары можно получить на нашем складе в Петербурге.
Информация: Александр Волков +358 40 5327 285 или buslink@co.inet.fi
BUS LINK
Lars Sonckin tie 3E, 00570 Helsinki
Tel./fax +358-9-4548878
GSM +358-40-5327285, www.buslink.fi • buslink@co.inet.fi

Honkamajat
Honkamajat — международная растущая компания, производящая высококачественные бревенчатые дома по всему миру. 98% нашей продукции экспортируется в более чем 30 стран. Наши основные принципы: хороший дизайн, качественная работа, первоклассное сырье из северной сосны.
Ищем компаньонов России.
Oy Honkamajat Finland Ltd
Vestämötie 6, 90550 OULU, FINLAND
Тел. +358 8 563 1100, Факс +358 8 563 1110
honkamajat@honkamajat.fi
www.honkamajat.fi